

Sundhedsministeriet
Att: Anna Skat Nielsen

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af sundhedsloven og lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. (ændrede kriterier for kastration og justeringer som følge af indførelse af juridisk kønsskifte m.v)

Dansk Psykiatrisk Selskab (DPS) har bedt overlæge Ellids Kristensen og overlæge Annamaria Giraldi, Sexologisk Klinik, Psykiatrisk Center København om at udarbejde DPS' høringssvar ifm lovforslag til ændringer i sundhedsloven med ændrede kriterier for kastration og justeringer som følge af juridisk kønsskifte.

DPS/Sexologisk Klinik hilser det fremsatte lovforslag velkomment, da de foreslåede ændringer følger den udvikling, der både nationalt og internationalt har været på området for behandling af personer med kønsidentitetsproblematikker.

Den foreslåede lovgivning vil således være relevant for en række personer med forskellige kønsidentitetsproblematikker.

Personer med kønsidentitetsproblematikker kan ses som en heterogen gruppe af personer, der kan have forskellige ønsker i forbindelse med deres kønsidentitetsproblematik. Den kliniske erfaring viser, at ønskerne kan omfatte mere eller mindre gennemgribende ændringer.:

- Navneskift til modsatte biologisk køns navn
- Ændringer i passet
- Ændring af cpr.nr
- Hormonbehandling med modsatte biologiske kønshormoner
- Kirurgisk fjernelse af bryster (biologisk fødte kvinder)
- Kastration
- Tildannelse af genitalia

Dansk Psykiatrisk Selskab
www.dpsnet.dk

Psykiatrisk Center København, DPC Indre By/Østerbro, Strandboulevarden 96, 2100 København Ø
Tlf. 22 27 26 78

Formand Thomas Middelboe, e-mail: thomas.middelboe@regionh.dk
Sekretær Lena Bjørn Rasmussen, e-mail: lena.bjoern.rasmussen@regionh.dk

Overordnet set vil muligheden for at få juridisk kønsskifte uden kirurgisk kønsskifte imødekomme et behov, der observeres i det daglige kliniske arbejde med personer med kønsidentitetsproblematikker og berøre navnlig tre forskellige grupper:

1. De personer, der ønsker kirurgisk kønsskifte, vil i transitionsperioden få en nemmere transition, idet de ikke til stadighed vil blive konfronteret med diskrepansen mellem det registrerede køn og det ønskede køn, og ofte den ydre fremtoning.
2. De personer, der ikke ønsker kirurgisk behandling men eventuelt kun hormonbehandling vil fremover ikke opleve diskrepans mellem det registrerede køn og den ydre fremtoning og ønskede kønsfremtoning
3. De personer, der af somatiske eller psykiatriske årsager ikke kan få hormonal eller kirurgisk behandling, men føler sig og lever som det modsatte køn, vil fremover kunne imødekommes med juridisk kønsskifte.

Der er således tale om en juridisk ændring, der ikke findes lægelige eller psykologiske grunde til ikke at anbefale. Tværtimod vurderes det, at de foreslåede ændringer vil lette tilværelsen for en væsentlig del af personer med kønsidentitetsproblematikker. Endelig synes den nuværende ordning, hvorefter personer der ønsker navneændring og "kryds i passet" først skal vurderes og udredes af Sexologisk Klinik, både uhensigtsmæssig og ressourcekrævende.

DPS/Sexologisk Klinik finder, at de foreslåede ændringer giver mulighed for mere nuancerede tilbud til personer med kønsidentitetsproblematikker.

Der er på nuværende tidspunkt ikke erfaringer fra udlandet, der kan belyse, hvilken betydning de foreslåede ændringer må antages at medføre. Det må dog forventes, at flere personer vil søge om juridisk kønsskifte, end der på nuværende tidspunkt gives ved kirurgisk kønsskifte. Sexologisk Klinik forventer med forslaget tillige en stigning i antallet af personer, der fortsætter med kirurgiske indgreb. Endvidere forventes det dog også at, at en række personer fremover vil afstå fra at søge om kirurgisk kønsskifte, idet deres behov fremover vil kunne imødekommes med et juridisk kønsskifte.

Specifikke bemærkninger til forslagets § 115

Med det fremsatte forslag lægges der op til, at en person fremover kan få tilladelse til kastration med henblik på kønsskifte, hvis ansøgeren er transseksuel, har et vedvarende ønske om kastration og kan overskue konsekvenserne heraf.

Indledningsvis bemærkes som nævnt ovenfor, at Sexologisk Klinik er meget positivt indstillet over for den foreslåede ændring af § 115, stk. 1. Man finder således, at den foreslåede ændring må anses for bedre overensstemmende med den udvikling, der både nationalt og internationalt har været indenfor området af behandling af personer med kønsidentitetsproblematikker, hvorefter man i højere lægger vægt på personens eget vedvarende ønske om kønsskifte (princippet om "informed consent").

Dansk Psykiatrisk Selskab

www.dpsnet.dk

Psykiatrisk Center København, DPC Indre By/Østerbro, Strandboulevarden 96, 2100 København Ø

Tlf. 22 27 26 78

Formand Thomas Middelboe, e-mail: thomas.middelboe@regionh.dk

Sekretær Lena Bjørn Rasmussen, e-mail: lana.bjoern.rasmussen@regionh.dk

Dansk Psykiatrisk Selskab

Sexologisk Klinik finder dog anledning til at bemærke, at der kan forekomme situationer, hvor en person efter den foreslåede ordlyd vil opfylde betingelserne for kastration med henblik på kønsskifte, men hvor det af for eksempel psykiatriske, sociale eller somatiske grunde ikke vil være tilrådeligt at tillade kirurgisk kastration.

Det fremgår af bemærkningerne til § 115, at Sundhedsstyrelsen vil skulle påse, blandt andet at ansøgerens ønske har været vedholdende gennem længere tid, og at det vurderes at ville være vedvarende, foruden at *der ikke er øvrige oplysninger, der taler imod indgrebet*, samt at ansøgeren kan overskue konsekvensen af det.

Det er Sexologisk Kliniks opfattelse, at det bør overvejes - med henblik på at opnå en klarere regulering af de sager, hvori der af de ovennævnte grunde ikke bør meddeles tilladelse til kirurgisk kastration med henblik på kønsskifte – bør fremgår direkte af § 115, at ansøgning om kastration kan afslås, såfremt øvrige forhold taler afgørende imod.

Sexologisk Klinik finder i øvrigt anledning til at bemærke, at der med de foreslåede lempelser af betingelserne for kirurgisk kastration må forventes en stigning i antallet af personer, der vil få mulighed for kirurgisk kastration. Dette må antages at have ikke ubetydelige ressourcemæssige konsekvenser. Endvidere forventer Sexologisk Klinik, at en lempelse af betingelserne for kirurgisk kastration vil medføre en stigning i antallet af personer, der efterfølgende fortryder de foretagne indgreb.

For så vidt angår § 115, stk. 3, hvorefter 21 år ændres til 18 år, bemærkes, at Sexologisk Klinik er enig i, at muligheden for kastration med henblik på kønsskifte som udgangspunkt følger myndighedsalderen. Det beror efter Sexologisk Klinik på en politisk beslutning, hvorvidt personer under 18 skal kunne kastre kirurgisk. Det bemærkes dog, at lovændringen derved synes at åbne op for, at kastration af personer under 18 år kan tillades, såfremt ganske særlige grunde taler derfor.

Med venlig hilsen

Thomas Middelboe,
overlæge, Ph.D, formand, DPS

Annamaria Giraldi
Overlæge, Ph.d, ekstern lektor

Ellids Kristensen
overlæge, daglig leder, lektor

Dansk Psykiatrisk Selskab
www.dpsnet.dk

Psykiatrisk Center København, DPC Indre By/Østerbro, Strandboulevarden 96, 2100 København Ø
Tlf. 22 27 26 78

Formand Thomas Middelboe, e-mail: thomas.middelboe@regionh.dk
Sekretær Lena Bjørn Rasmussen, e-mail: lena.bjoern.rasmussen@regionh.dk

Dansk Psykiatrisk Selskab

Dansk Psykiatrisk Selskab
www.dpsnet.dk

Psykiatrisk Center København, DPC Indre By/Østerbro, Strandboulevarden 96, 2100 København Ø
Tlf. 22 27 26 78

Formand Thomas Middelboe, e-mail: thomas.middelboe@regionh.dk
Sekretær Lena Bjørn Rasmussen, e-mail: lena.bjoern.rasmussen@regionh.dk